

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Загальноуніверситетська кафедра світової літератури та культури
імені проф. О. Мішукова

 "ЗАТВЕРДЖУЮ"
Завідувач кафедри
Ніна ІЛЬІНСЬКА

"28" серпня 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.3.7. ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Спеціальність: 035.01 Філологія (українська мова і література)

Факультет української філології та журналістики

2017 – 2018 навчальний рік

Робоча програма з дисципліни «Історія зарубіжної літератури» для студентів спеціальності: 035.01 Філологія (українська мова і література)

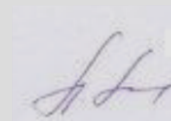
Розробник:

Висоцький Андрій Анатолійович – доцент загальноуніверситетської кафедри світової літератури та культури імені проф. О. Мішукова

Робочу програму схвалено на засіданні загальноуніверситетської кафедри світової літератури та культури імені проф. О. Мішукова

Протокол від «28» серпня 2017 року № 1

Завідувач кафедри

(Ільїнська Н.І.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6,0 – денна форма навчання	Галузь знань 0203. Гуманітарні науки	Нормативна	
	Спеціальність 035.01 Філологія (українська мова та література)*		
Модулів – 4		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		2, 3-й	
		Семестр	
Загальна кількість годин: 180 – для денної форми;		4, 5, 6-й	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,8 години самостійної роботи студента – 2,5 годин;		52 год.	
	Практичні, семінарські		
	46 год.		
	Лабораторні		
	-	-	
	Самостійна робота		
128 год.			
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:
для денної форми навчання – 53%/47%;

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 0203. Гуманітарні науки	Нормативна	
	Спеціальність: 035.01 Філологія (українська мова та література)		
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		4-й	4-й
Загальна кількість годин – 90/90		Семестр	
		7,8-й	8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2/4 самостійної роботи студента – 1.3	Ступінь вищої освіти: Бакалавр	Лекції	
		30 год.	6 год.
		Семінарські	
		28 год.	4 год.
		Самостійна робота	
32 год.	80 год.		
		Вид контролю: <u>Екзамен/екзамен</u>	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 33% /67%

для заочної форми навчання – 11% /89%

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс «Історія зарубіжної літератури» полягає у вивченні історико-літературних та культурознавчих явищ, які відображають основні тенденції розвитку зарубіжної літератури. Він містить у собі матеріал, що відображає, з одного боку, процеси дегуманізації епохи, з іншого – пошуки нових суспільно-етичних цінностей, протилежних кризовим явищам.

Мета курсу: ознайомити студентів з тенденціями та естетичними напрямками розвитку зарубіжної літератури, що репрезентовані персоналіями письменників світового значення та їх художніми текстами; максимально точно розкрити особливості полікультурного європейського контексту; сформувати систему знань про світову літературу, її своєрідність, умови формування та розвитку; забезпечити розуміння місця цієї літератури в світовому культурному процесі, значення її на сучасному етапі розвитку суспільства; підготувати студентів до одного з аспектів їх майбутньої професійної діяльності (викладання в школі світової літератури).

Завдання курсу:

методичні:

- репрезентувати основи історико-теоретичного методу, навчити студентів його застосуванню при вивченні європейської літератури та культури.

теоретичні:

- сформувати уявлення про історико-культурний контекст, художню специфіку творів літератури країн Європи та США;
- окреслити теми та образи світової літератури, які увійшли до арсеналу «вічних», простежити традиції реалізму у подальшому літературному процесі та умови виникнення модерністських течій;

розглянути вплив реалістичного та модерного мистецтва та літератури на мистецтво і літературу рідного народу зокрема, ознайомити з перекладацькою діяльністю українських культурних діячів, що зверталися до творів європейських та американських авторів цієї доби. зробити аналіз проблеми взаємодії теоретичних моделей і художньої практики в літературі;

- забезпечити теоретичну підготовку до проведення занять у школі по вивченню особливостей творчості письменників з урахуванням належності їхніх творів до різних літературно-естетичних шкіл та напрямів;

пізнавальні:

- дати уявлення про своєрідність відповідних епох літературного розвитку Європи;
- повідомити про найвищі досягнення зарубіжної літератури, які мають важливе значення;
- представити необхідну інформацію, яка необхідна для розуміння сутності історико-культурних процесів і формування естетичного чуття;

практичні:

- сформувати навички критичного літературознавчого аналізу, сприяти засвоєнню основних теоретичних понять, що необхідні для розуміння зарубіжної літератури та культури в цілому;
- сформувати навички роботи із дослідницькою літературою, навчальними посібниками, словниками-довідниками;
- розвивати філологічну культуру, читацькі та творчі здібності студентів.

Курс «Історія зарубіжної літератури» забезпечує розвиток **ключових компетентностей** (уміння вчитися, спілкуватися державною, рідною та іноземними мовами, інформаційно-комунікаційної, соціальної, громадянської, загальнокультурної), а також спрямований на формування **літературної компетентності**, що передбачає:

- розуміння світової літератури як невід'ємної частини художньої культури;
- знання текстів літературних творів, обов'язкових для текстуального аналізу;
- формування якостей творчого читача та розвиток читацького досвіду;
- уміння і навички створення творчих наукових письмових робіт різних жанрів;
- уміння орієнтуватися у світі класичної художньої літератури і культури, оцінювати художню вартість творів, порівнювати їх (у різних перекладах; в оригіналах і перекладах, переспівах; розуміти втілення їх в інших видах мистецтва тощо).

Результатом роботи під час вивчення курсу є надбання студентами **літературної компетентності**, складовими якої є *емоційно-ціннісна, літературознавча, загальнокультурна, компаративна компетенції* особистості, які мають бути сформовані поступово в процесі вивчення світової літератури.

Формування **літературної компетентності** та її складників тісно пов'язано із формуванням **комунікативної компетентності**, розвитком умінь і навичок володіння учнями українською мовою, а також іноземними мовами, видами мовленнєвої діяльності, основами культури усного і писемного мовлення.

Формування літературної компетентності та її складників тісно пов'язано із формуванням комунікативної компетентності, розвитком умінь і навичок володіння учнями українською мовою, а також іноземними мовами, видами мовленнєвої діяльності, науково-навчальними жанрами, а саме: стаття, доповідь, реферат, курсова та випускна робота тощо.

Перелік знань та умінь:

- Знання історичних умов розвитку літератури, її періодизації.
- Уміння пов'язати літературу з історією, пояснити особливості літератури країни з особливостями її суспільно-політичного розвитку.
- Уміння розглядати літературний процес в культурно-історичному контексті досліджуваних епох.
- Уміння проаналізувати літературний твір з урахуванням літературного напрямку, до якого воно належить, а також його жанрової специфіки.
- Уміння встановлювати міжлітературні зв'язки, особливо з українською літературою, при характеристиці національної специфіки літератур.
- Уміння використовувати при аналізі літературного твору знання критичної літератури.
- Уміння показати місце і значення творчості письменника не тільки в історії літератури даної епохи, але і в історії світової літератури, його вплив на українську літературу.

Очікувальні результати навчання:

- знання головних понять та термінів, пов'язаних з літературою та культурою XIX ст.
- знання основних етапів розвитку літератури;
- знання періодизації літератури;

- знання провідних представників літератури;
- знання національної специфіки кожної з літератур зазначеної доби, міжлітературних зв'язків;
- знання текстів авторів, передбачених програмою;
- вміння аналізувати літературно-історичні явища;
- вміння швидко і вправно орієнтуватись у літературному процесі;
- вміння аналізувати художні твори, передбачені програмою;
- вміння писати рецензії на твори будь-якого жанру;
- набути первісні навички наукового підходу до історії зарубіжної літератури.

Міждисциплінарні зв'язки. Матеріал курсу є необхідним етапом у вивченні історії зарубіжної літератури і перетинається із окремими проблемами наступних дисциплін: «Вступ до літературознавства», «Українська література», «Історія світової літератури», «Історія України», «Світова історія», «Культурологія та ін.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія зарубіжної літератури XVII ст.

Вступ. XVII ст. як самостійна культурна доба. Бароко - напрям і стиль у літературі та мистецтві європейських країн кінця XVI - початку XVIII ст. Мета й завдання курсу. Література XVII - XVIII ст. - важливий етап у культурному й літературному розвитку Європи. Періодизація курсу історії зарубіжної літератури XVII - XVIII ст. Зміна ренесансних світоглядних цінностей новим світовідчуттям. Нові форми гуманізму, його спрямованість і сфери застосування в XVII ст. Основні напрямки (художньо-естетичні системи) в розвитку європейської літератури XVII ст. як результат осмислення підсумків ідейної та художньої еволюції Ренесансу. Складність і внутрішня суперечність бароко. Риси ренесансної та барокової культури. Естетичні принципи бароко. Ідейно-тематичний склад літератури бароко. «Фрагментарність» форми, інтелектуалізм, витонченість мови письменників бароко. Представники бароко в європейській культурі.

Література Іспанії XVII ст. Драматургія П. Кальдерона. Суспільно-політична й культурна ситуація в Іспанії кінця XVI - першої половини XVII ст. Переосмислення основних принципів ренесансного світобачення в іспанському мистецтві XVII ст. Дві стильові тенденції в іспанському бароко – культизм/культеранізм/гонгоризм і концептизм. Естетичні принципи культизму й концептизму. Поезія Луїса де Гонгори. Особливості драматургічної манери Кальдерона. «Життя - це сон» Кальдерона як утілення релігійно-філософських та художньо-естетичних засад бароко.

Класицизм - напрям і стиль у літературі й мистецтві Європи. Французька драматургія доби класицизму. Творчість Мольєра. Витоки естетичної теорії класицизму. Класицизм і раціоналістична філософія. Суспільно-політична й культурна ситуація у Франції XVII ст. Трактат Н. Буало «Мистецтво поетичне». Основні періоди в історії французького класицизму. Трагедії П. Корнеля “Сід”, “Горацій”, “Цінна”, “Поліевкт-мученик”. Творчість Ж. Расіна. Трагедії “Андромаха”, “Британік”, “Федра”, “Іфігенія в Авліді”. Синтез політичних і морально-психологічної проблематики в трагедіях Расіна. Драматичні конфлікти театру Расіна. Відмінність героїв Корнеля від героїв Расіна. Філософсько-естетичні засади творчості Мольєра. Творча інтерпретація традицій попередніх епох (драматургів античності, середньовіччя, ренесансної доби) у Мольєра. Творчість Мольєра й закони класицизму. “Міщанин-шляхтич”. Сутність комічного в п’єсі.

Історія зарубіжної літератури XVIII ст.

Просвітництво - інтелектуальний рух у Західній Європі XVIII ст. Просвітництво як епоха в історії світової культури XVIII ст. Система цінностей доби, основні ідеї (розум, щастя, терпимість, свобода, рівність, братерство тощо). Етапи розвитку просвітницького руху. Основні положення просвітницької естетики. Проблемно-тематичний зміст, жанрово-стильова своєрідність літератури Просвітництва.

Творчість Д. Дефо. Загальна характеристика суспільно-політичної ситуації в Англії XVIII ст. Англійський роман XVIII ст. (Д. Свіфт, С. Річардсон, Г. Філдінг, Л. Стерн). Роман Данієля Дефо “Життя й дивовижні пригоди Робінзона Крузо...”. Робінзон як образ людини епохи Просвітництва. Жанрова й стильова своєрідність роману Дефо “Молль Флендерс...”. Тема протистояння сильної, вольової особистості й ворожого

середовища в інших романах письменника (“Щаслива куртизанка, або Роксана”, “Історія полковника Джека” тощо).

Французька література XVIII ст. Основний зміст суспільно-політичного й культурного життя Франції XVIII ст. Етапи французького Просвітництва. Монтеск’є й Вольтер як натхненники просвітительського руху на першому етапі його розвитку. Специфічні особливості розвитку французької літератури доби Просвітництва. Жан-Жак Руссо як основоположник французького сентименталізму. Особливості суспільно-політичних та філософських позицій Вольтера. Англія в житті й творчості Вольтера. Трагедії “Брут”, “Заїра”, “Магомет”. Вольтер як епічний поет. Філософські повісті Вольтера (“Задіг”, “Мікромегас”, “Кандід”, “Простак” та ін.). Мова філософських повістей. Вольтер як науковець. Інтерес Вольтера до російської та української історії.

Німецька література XVIII ст. Суспільно-політична ситуація в Німеччині XVIII ст. “Буря й натиск”. Впливи на діячів “бурі й натиску” з боку англійської та французької літератури XVIII ст. Штюрмери й класицизм. “Страждання юного Вертера” Гете й німецький сентименталізм. Програма “веймарського класицизму”. Рух “бурі й натиску” й творчість Шіллера. Творча історія “Фауста” Гете. Джерела сюжетної канви й сюжетно-композиційні особливості твору. Шлях шукань Фауста. Мефістофель і діалектика пізнання. Фауст і Маргарита. Фауст і Мефістофель у філософській символіці твору. Проблема жанрової своєрідності “Фауста”.

Преромантизм в Англії. Інтерес до середньовіччя. Публікації народних балад. Літературна містифікація Д. Макферсона. Готичні романи Г. Уолпола, В. Бекфорда, А. Редкліф. Поетика готичного роману.

Романтизм – напрям і стиль у літературі та мистецтві європейських країн XIX ст.

Термін «романтизм», значення романтизму в духовному житті Європи XIX століття. Дві основні художні системи XIX ст. – романтизм і реалізм. Романтизм як домінуючий художній напрям європейського масштабу в першій половині XIX ст., а реалізм – у другій його половині. Різноманітність національних, жанрових, хронологічних варіантів романтизму.

Війна за незалежність в Америці 1775 – 1783 рр., Французька буржуазна революція 1789 – 1794 рр., наполеонівські війни, промисловий переворот в Англії як історичні передумови романтизму. Розвиток романтизму в період Реставрації (1815 – 1830) та 30 – 40 рр.

Філософське підґрунтя романтизму (концепція природної людини, культ природи, критика цивілізації Ж.-Ж. Руссо; фольклоризм Й.Г. Гердера, концепція абсолютного «Я» І.Г. Фіхте).

Сентименталізм та преромантизм як естетичні передумови виникнення романтизму. Світоглядні позиції романтизму: картина світу та концепція романтичного двосвіття, антропоцентрична концепція (культ особистості). Естетика романтизму як протиставлення класицистичній: перевага суб’єктивно-ліричного начала, наголошення активної ролі уяви та натхнення, символіка, міфотворчість, історизм, «місцевий колорит», фольклоризм, синтез мистецтв. Теорія романтичної іронії як відбиття нерозв’язного протиріччя між ідеалом і дійсністю. Розчарування та песимізм, «світова скорбота» (Дж. Г. Байрон) та «хвороба віку» (А. де Мюссе) як наслідки усвідомлення неминучості конфлікту.

Специфіка поетики романтизму: символіка, контраст, гротеск, іронія, алегорія та ін. Романтичний герой-індивідуаліст, його типи: мрійник, дивак, егоїст, бунтар, ідеаліст. Жанрова система романтичної літератури. Течії романтизму (за Д. Наливайком), їх

представники та характеристика: рання (універсальна, філософська), народно-фольклорна, байронічна, гротескно-романтична (гофманівська), утопічна, історична (вальтерскоттівська), релігійно-містична.

Література Німеччини

Соціокультурна ситуація у Німеччині початку ХІХ в. Специфіка, періодизація і школи німецького романтизму.

Єнська школа, її філософська спрямованість. Брати Шлегелі як автори естетики романтизму. «Фрагменти» Ф. Шлегеля як програма нової романтичної літератури. Поняття «романтичної іронії». Роман Новаліса «Генріх фон Офтердінген» – символічне зображення шляху митця. Символіка «блакитної квітки» та її значення для романтизму. Жанр романтичної казки у новелі Л. Тіка «Білявий Екберт», реалізація романтичних ідей. Жанр фрагменту.

Гейдельберзька школа. Зміна моральних, релігійних, філософських, естетичних орієнтирів. Філологічний характер творчості. Збірка народних пісень А. фон Арніма та К. Brentano, казки братів Грімм. Пізній німецький романтизм. Трагізм світовідчуття Г. фон Клейста. Основна тема творчості – доля сильної самотньої людини у ворожому світі. Новаторство Клейста-драматурга («Розбитий глечик», «Пентесілея»). «Надзвичайна історія Петера Шлеміля» А. Шаміссо: проблема помилкових та істинних цінностей; фантастичність реальності.

Творчість Е.Т.А. Гофмана як кульмінація німецького романтизму. Синкретизм мистецтв: живопис, музика, література, театр. Вище вираження романтичного двосвіття й романтичної іронії. Пошуки синтезу творчих принципів і художніх ідей ранніх романтичних шкіл – єнської та гейдельберзької. Увага до реальності.

Збірка «Фантазії в манері Калло»: зміст назви, склад, концепція творчості. Романтичне двосвіття в новелах Е.Т.А. Гофмана. Світ «музикантів» і «філістерів» у новелі «Золотий горщик». Фантастика, символіка й гротеск у новелі, їхня художня функція. Зображення темного боку людського життя, готичний колорит, всесилля зла у «Нічних повістях» та романі «Еліксир диявола». Сатиричне зображення соціальної дійсності в повісті-казці «Малюк Цахес».

Двійництво та романтична іронія в романі «Життєві погляди kota Мурра». Й. Крайслер як alter ego Е.Т.А. Гофмана. Посилення сатиричного начала в пізній творчості письменника. Гофманівська традиція у світовій літературі.

Г. Гейне. Початок творчого шляху. «Книга пісень» та її романтичний характер. Тематичні та жанрово-стильові особливості циклів: «Страждання юності», «Ліричне інтермеццо», «Повернення на батьківщину», «Північне море». Еволюція образу ліричного героя, трансформація образу романтичної коханої. Публіцистика і поезія 30-х років: синтез романтизму та утопічного соціалізму. Останній період творчості, збірка «Романсеро», її суб'єктивно-ліричний характер. Г. Гейне і світова література.

Література Англії

Своєрідність і основні етапи англійського романтизму. Ранній англійський романтизм, **творчість В. Блейка**. Синтез мистецтв у творчості письменника. Містицизм та візіонерство, антираціоналізм та антисенсуалізм поезії В. Блейка. Контрастність та єдність як структурні принципи циклів «Пісні Невідання» та «Пісні Пізнання». Символіка образів живої та неживої природи.

«Озерна школа». Передмова до «Ліричних балад» В. Вордсворта як маніфест романтизму в Англії. Основні теми й мотиви лірики В. Вордсворта: мотив повернення

додому як визначальний для англійської національної свідомості. Поетизація буденності, неприйняття урбанізації, демократизм поглядів («Нас семеро», «Люсі Грей», «Герен», «Майкл», «Остання з отари»). Пейзажна й натурфілософська лірика, сонети В. Вордсворта. Зорова конкретність і точність поетичного образу («Жовті нарциси»). Прагнення до простоти поетичної мови. Поема «Прелюдія» як філософсько-поетична автобіографія митця.

С.Т. Кольрідж. Роль уяви в естетиці митця. Уявлення про зв'язок людини й природи, проблема уяви та розуму, мови мистецтва. «Сказання про Старого Мореплавця»: особливості композиції, символіка та моралізм, тема злочину, кари та спокути, прийом романтичного контрасту, баладний вірш. Фрагментарність мислення (незавершені поеми «Крістабель», «Кубла Хан»).

Творчість Р. Сауті. Синтез народної балади та традицій готичного роману в поезії («Скарги бідняків», «Суд божий над єпископом», «Медок»), дидактична спрямованість.

Дж. Г. Байрон – поет-символ романтичної епохи. Полеміка із сучасною літературною елітою в сатирі «Англійські барди й шотландські оглядачі». Парламентська діяльність, виступи на захист луддитів. Світське життя, скандальна репутація, негаразди у родинному житті й вимушений від'їзд із Англії. Життя у Швейцарії та Італії, допомога карбонаріям.

Поема «Паломництво Чайльд-Гарольда» – створення нового, «байронічного», героя, пересиченого життям і обійнятого тугою молодого мандрівника. Роль образу автора, ліричного начала у творі. Розвиток жанру ліро-епічної поеми у «східних повістях» – апофеозі романтичного бунтарства («Гяур», «Корсар», «Лара», «Абідоська наречена», «Паризина»). Новий тип героя – активного борця, здатного до пристрасного кохання. Подібність сюжетних мотивів і ситуацій при відмінностях у поезиці. Байронівська модель у романтичних поемах першої половини ХІХ ст.

Вихід на метафізичний рівень узагальнення у драматичних творах. «Фаустіанська» тема в «Манфреді». Герой-Богоборець в «Каїні» і суперечливість його позиції.

Злам жанрових канонів в «Дон Жуані»: пародія, сатиричний епос, роман у віршах. Полеміка та розрив з романтизмом. Іронія та скепсис. Зміни в образі Дон Жуана в порівнянні із класичним.

Від'їзд у повсталу Грецію наприкінці життя як аналог «романтичного самозречення».

П.Б. Шеллі. Бунтарство, ідеалістично-утопічні погляди, реалізація їх в поезії («Королева Маб», «Мужам Англії»). Високий пафос, символіка і алегоричність у драмі «Визволений Прометей»; трансформація міфологічного образу, християнський мотив перемоги над деспотизмом за рахунок подолання ненависті. Тематичне розмаїття лірики П.Б. Шеллі, її сповідальність та філософська абстрактність, поєднання суспільного та особистого.

Дж. Кітс. Тема природи і мистецтва в його творчості («Ода солов'ю», «Ода грецькій вазі»). Роль античних та ренесансних традицій. Культ краси та гармонії, прагнення до вираження відчуттів, пластичність поезії Дж. Кітса.

М. Шеллі. Роман «Франкенштейн, або Сучасний Прометей» як поєднання традицій просвітницького й готичного роману. Проблема відповідальності вченого не тільки перед людством, але й перед своїм творінням. «Роман-Попередження». Сполучення в головному герої двох особистостей: ученого-раціоналіста просвітницького типу й романтика-індивідуаліста, охопленого пристрастями. Полеміка автора з обома типами мислення.

Творчість В. Скотта. Перший період творчості – збирання фольклору («Пісні шотландського кордону»), створення романтичних поем на його основі («Пісня

останнього менестреля», «Діва озера»): оспівування середньовіччя, елемент фантастики, місцевий колорит.

Історичний роман В. Скотта. Роль готичного роману в становленні жанру. Особливості структури історичного роману В. Скотта. У центрі романів («Веверлі», «Роб Рой», «Пуритани» та ін.) конфліктні історичні події (війни, повстання, політично нестабільні епохи). Головний предмет зображення – доля особистості під час історичних катаклізмів. Роль і місце центрального героя романів В. Скотта в історичному конфлікті («Айвенго»). Реальні історичні постаті та їх роль у розвитку сюжету. Роль народу в історії, особливості трактування цієї проблеми в англійській літературі. Роль фольклору у створенні образів. Засоби створення історичного колориту, роль побутових сцен та історичних деталей. В. Скотт і світова література.

Література Франції

Національна специфіка французького романтизму. Ранній етап романтизму у Франції. Формування романтичної естетики в роботах **Ж. де Сталь** і **Ф.Р. де Шатобріана**. Сприйняття християнства, лицарської культури та фольклору як чинників романтичного світосприйняття. Уславлення християнства у трактаті «Геній християнства». Неспроможність руссоїстського ідеалу «природної» людини й естетизація християнської віри в повістях у повістях «Атала» і «Рене». Автобіографізм у повісті «Рене», створення романтичного героя, що знаходиться в розладі із суспільством, охопленого «світовою скорботою».

Французька романтична поезія (А. де Ламартін, А. де Віньї, А. де Мюссе, В. Гюго). Відновлення поетичної мови. **А. де Ламартін** – перший французький поет-романтик. Меланхолія ліричного героя А. де Ламартіна («Поетичні медитації»). Мотив самотності й задушевність тону в ліричних елегіях А. де Ламартіна («Самотність», «Озеро»). Прагнення до синтезу філософії, релігії та поезії у творчості («Бог», «Людина», «Падіння ангела»). Драматизм та епічний характер поезії **А. де Віньї**, тяжіння до рольових ліричних героїв («Елоа», «Моїсей»). Байронічне забарвлення поетичного світу А. де Віньї, титанізм його героїв, дистанційованість від природи. Богоборча тема в ліриці А. де Віньї. Ідеал стоїчного мовчання в поемі «Смерть вовка». Іронічна інтерпретація байронічного романтизму, образ поета в ліриці **А. де Мюссе** («Ночі»). Ритмічне багатство поезії **В. Гюго**. Мальовничість і романтична екзотика у збірці «Східні мотиви». Своєрідність ритміки, строфіки та кольористики. Домінування інтимної лірики, зростання ліричного елемента («Осіннє листя», «Пісні сутінок», «Внутрішні голоси», «Споглядання»). Громадянсько-патріотична лірика, політичні мотиви («Пісні сутінок», «Грізний рік», «Відплата»). Людина в її становленні та русі до прогресу як головний герой збірки В. Гюго «Легенди віків».

Французький романтичний **психологічний роман** (Ж. де Сталь «Корінна», Ж. Санд «Індіана», Б. Адольф «Констан», А. де Мюссе «Сповідь сина століття»). Нові прийоми психологічного аналізу. Тема «хвороби віку» як центральна в романі А. де Мюссе.

Історичний роман (А. де Віньї «Сен-Мар», авантюрно-історичні романи А. Дюма). Наслідування та трансформація традицій В. Скотта в романі А. де Віньї «Сен-Мар». Ідея морального прогресу як вищого закону історії («Сен-Мар») як шлях до романів В. Гюго. Драма «Чаттертон» – трагізм долі митця у меркантильному буржуазному середовищі.

В. Гюго – голова й теоретик романтичного руху у Франції. «Передмова до драми «Кромвель» як маніфест французького романтизму. Опозиційність стосовно класицизму, заперечення нормативності та жанрової ієрархії. Контраст як основа романтичної

літератури. Теорія гротеску. Історична концепція походження лірики, епосу та драми.

Своєрідність романтичної драми В. Гюго («Ернані», «Рюї Блаз»): демократизація драматургії, динамізм, контрастність. Основний конфлікт – між простолудином та аристократом або монархом. Тема історичного прогресу в романі «Собор Паризької Богоматері». Специфіка історизму роману: композиція, система образів, концепція романтичного героя, символіка, гротеск у романі, тема долі. Поетика контрастів у романі.

«Знедолені» як поліфонічний роман, роман-епопея. Відображення в романі соціальної проблематики та політичних поглядів В. Гюго. Етична концепція В. Гюго як ідейна основа твору, значення морального уроку. «Знедолені» як «епос душі», теорія морального прогресу людини під впливом благого прикладу. Публіцистичність роману, роль авторських відступів. Співвіднесення вигаданих подій з реальним історичним тлом.

Література США

Соціокультурна ситуація в США на початку XIX ст. Завдання й специфіка американського романтизму. Основні етапи розвитку романтизму в США.

Оптимізм і «нативізм» раннього американського романтизму. Пошук національних художніх традицій. Романтична поетизація патріархальної Америки та іронічне обігрування сучасників-американців в творчості **В. Ірвінга** («Ріп Ван Вінкль», «Легенда про Сонну Лоцину»). Поєднання в творчості В. Ірвінга культурних традицій Старого та Нового Світів. Збірка «Альгамбра»: поєднання побутового плану з умовно-романтичним. Своєрідність романтичної поетики В. Ірвінга.

Дж. Ф. Купер, різноманітність романних форм у творчості автора (історичний, морський, сатиричний, утопічний, соціально-побутовий романи). Провідні теми: фронтир, Війна за Незалежність, море. Неприйняття буржуазної Америки, ідеалізація американського Заходу, романтичний сумнів в абсолютній цінності прогресу та образ «природної людини» в пенталогії про Шкіряну Панчоку. Пошуки альтернативи буржуазному суспільству в героїці Війни за Незалежність, морській стихії, європейській історії. Орієнтація на В. Скотта. Функції художньої деталі в поетиці романів.

Творчість **Г. В. Лонгфелло**. Епос «Пісня про Гайавату»: поетична мова, розмір віршування. Гуманістичне трактування індіанської теми в «Пісні про Гайавату». Фольклорна основа твору. Тема природи в «Пісні про Гайавату».

Трансценденталізм як літературно-філософська течія оптимізму, вчення «довіри до себе» (Р. Емерсон, Г. Торо). Морально-філософська утопія «ферми» у трансценденталістів. Людина наодинці з природою в романі Г. Торо «Волден». Рух аболіціонізму, творчість Г. Бічер-Стоу.

Творчість Е.А. По. Раціоналізм, аналітичний підхід та інтерес до містичного, надзвичайного. Полеміка Е.А. По із трансценденталістами. Естетичні принципи митця: установка на «тотальний ефект», емоційно-психологічну дію на читача («Філософія творчості», «Поетичний принцип»). Сприйняття краси як предмету мистецтва, домінантна роль розуму в її створенні. Ідея внутрішньої гармонії, пропорційності частин твору, обмеженість обсягу. Новаторство лірики Е.А. По («Ворон», «Улялюм», «Аннабель Лі»), її сугестивність, метафоричність, умовність хронотопу, музикальність. Тематична однорідність: смерть прекрасної жінки, пошуки недосяжного ідеалу.

Жанрово-тематична своєрідність новелістики Е.А. По, поєднання емоцій та логіки, реальності та фантастики, страшного та комічного як особливості художньої манери митця. Дослідження межових психологічних станів людини у «страшних» новелах («арабесках»): «Падіння дому Ашерів», «Вільям Вільсон», «Чорний кіт», «Провалля і маятник». Гротескно-сатиричні новели: «Ділок», «Розмова з мумією». Розробка основних

принципів детективного жанру: «Вбивство на вулиці Морг», «Викрадений лист», «Золотий жук». Науковість у фантастичних новелах: «Історія з повітряною кулею», «Надзвичайна пригода Ганса Пфаала».

Значення творчості Е.А. По для Ш. Бодлера та французьких символістів, Ж. Верна та Г. Уеллса, А. Конан-Дойля.

Пізній американський романтизм, його вираження в творах Н. Готорна та Г. Мелвілла. Алегоризм малої прози Н. Готорна. Поєднання романтичних і реалістичних рис у романі Г. Мелвілла «Мобі Дік, або Білий Кит».

Література Польщі

Соціокультурна ситуація у Польщі у першій половині XIX ст. Романтизм як провідний напрям у польській літературі. Специфіка польського романтизму та етапи його розвитку. Творчість Ю. Словацького, його внесок у розвиток романтичної драми. Поєднання містики та християнської етики у творчості З. Красінського.

Творчість **А. Міцкевича** як найяскравіший вияв польського романтизму. Україна та Росія в долі письменника. Ствердження романтизму у збірці «балади й романси»: критика класицизму, звернення до народної творчості та фантастики. Героїко-патріотична поема «Гражина», її громадянський пафос, освоєння А. Міцкевичем історії. Поєднання епічного та ліричного елементів. Цикл «Кримські сонети», його ідейно-тематична та стилістична єдність. Ностальгія за батьківщиною як їх головний мотив. Образи ліричного героя та природи як центральні в циклі. Філософське осмислення єдності природи і людини у «Кримських сонетах».

Патріотична тема в поезії А. Міцкевича. Образ героя-патріота в поемі «Конрад Валленрод», утілення в ньому ідеї суспільного обов'язку та самопожертви. Поєднання фольклорних мотивів з актуальними історичними подіями, критика романтичного індивідуалізму в образі Конрада. Поема «Пан Тадеуш» як панорама польського життя початку XIX ст. Поєднання в поемі романтичних та реалістичних елементів. Своєрідність романтизму А. Міцкевича, значення його для польської літератури.

Література Росії

Соціокультурна ситуація в Росії на початку XIX ст. Стильове розмаїття російської поезії початку століття. Суперечки про мову між «Арзамасом» і «Бесідою...» на початку XIX століття. Специфічний характер та періоди розвитку російського романтизму. Течії російського романтизму: суб'єктивно-лірична, громадянська, «байронічна», філософська, народно-історична, слов'янофільська.

Творчість В. Жуковського та К. Батюшкова як попередників О. Пушкіна.

Поезія В. Жуковського: традиції сентименталізму, преромантизму та перехід до романтичного світосприйняття. Зв'язок із західноєвропейським романтизмом, опанування жанрів балади та елегії. Значення творчості В. Жуковського для становлення та розвитку російського романтизму: зображення внутрішнього світу людини, мотиви двосвіття, звернення до ірраціонального та фантастики, концепція «невизначеного», використання елементів російської усно-поетичної творчості, розширення бази літературної мови.

Поезія К. Батюшкова, її зв'язок із класицизмом, сентименталізмом, преромантичними тенденціями. «Легка поезія» («Мои Пенаты», «Вакханка») наслідування французьких поетів, анакреонтичної традиції. Жанр дружнього послання у творчості поета. Патріотична лірика часів Вітчизняної війни 1812 – 1813 рр. («Переход русских войск через Неман 1 января 1813 года»), медитативні елегії на історичну тематику, настрої песимізму та розчарування. Значення К. Батюшкова для розвитку російської поезії XIX ст.

Громадянська **поезія декабристів** (К. Рилєєв, В. Кюхельбекер, О. Одоєвський), її волелюбний пафос, позалітературна мета, дидактична спрямованість, орієнтація на традиції античної героїки.

Драматургія в російській літературі початку ХІХ ст. «Лихо від розуму» **О. Грибоєдова**. Історія створення, жанрова своєрідність. Актуальність ідеї: конфлікт «віку теперішнього» (Чацький) з «віком минулим» (Фамусов). Чацький у системі персонажів. Розвиток любовної лінії: Чацький – Соф'я – Молчалін. Поетика фіналу. Художня специфіка комедії: жанр, мова, композиція, новаторські прийоми побудови, трансформація драматургічних принципів класицизму. Значення комедії в історії російської літератури і театру.

Творчість О. Пушкіна. Лицейський період творчості («Воспоминания в Царском селе»), подолання традицій поетичної системи класицизму. Літературне оточення. Політична лірика («Вольность», «Деревня», «К Чаадаєву»). Поема «Руслан та Людмила»: жанр, зв'язок з народною творчістю, композиція, іронія та пародія у поемі.

Південне заслання та «південні поеми»: «Кавказький бранець», «Брати-розбійники», «Бахчисарайський фонтан». Художня специфіка поем, наслідування та подолання традицій Дж. Г. Байрона. «Цигани» – остання романтична поема О. Пушкіна. Проблема свободи та неволі у творі, художня своєрідність поеми. Вірш «До моря» як найхарактерніший твір пушкінського романтизму. Політична лірика періоду південного заслання («Свободы сеятель пустынный...»).

Заслання в Михайлівське. Робота над трагедією «Борис Годунов». Звернення до історичних джерел, наслідування традицій В. Шекспіра. Проблема народу і влади: ставлення влади до народу та народу до влади у трагедії. Психологізм образу Бориса Годунова. Композиційні особливості драми, система персонажів, мова трагедії.

«Євгеній Онегін» як перший російський реалістичний роман. Історія створення роману у віршах. Історичні рамки твору, зображення головного героя як сучасника автора. Концепція особистості в романі. Ідея роману та місце в ньому автора. Автор – герой – читач. Розвиток любовної лінії: Тетяна – Онегін, Ленський – Ольга. Подолання романтизму в образі Ленського. Концепція російської дійсності. Художня специфіка роману: жанр, композиційна побудова, розвиток сюжету, «онегінська строфа». Місце роману в творчості О. Пушкіна та його значення для розвитку російської літератури.

Поема «Полтава», робота з історичними джерелами, лірична та історична теми твору. Образи Петра І й Мазепи. Новаторство О. Пушкіна в зображенні військових подій, батальних сцен. Поема «Мідний вершник», реалізація у творі проблеми «держава та особистість»; своєрідність композиції, роль вступу до поеми, мова та звукопис.

«Маленькі трагедії»: історія створення, європейські сюжети, моральна проблематика, психологізм, динамічний розвиток дії.

Викладення поетологічних концепцій О. Пушкіна у віршах «Разговор книгопродавца с поэтом», «Пророк», «Поэт и толпа», «Поэту».

Проза О. Пушкіна. Цикл «Повісті Белкіна»: ідейно-художня єдність, різні оповідальні стратегії, стилістичні особливості. Значення передмови для розуміння художньої своєрідності повістей. Образ Белкіна. Концепція російської провінції. Тема «маленької людини» в повісті «Станційний доглядач», її значення для подальшого розвитку російської літератури.

Повісті «Дубровський», «Капітанська дочка»: поєднання любовної та історичної лінії, особливості композиції, розвитку сюжету, мови творів. Проблема грошей та особистості в

«Піковій дамі», образ Германа.

Вірш «Пам'ятник» як підсумок творчості О. Пушкіна. Значення О. Пушкіна для російської літератури та культури.

Лірика М. Лермонтова. Ранній романтичний період творчості («Парус», «Нет, я не Байрон...»). Тематика лірики М. Лермонтова: тема покоління («Дума»), тема Батьківщини («Родина», «Прощай, немытая Россия...»), тема самотності («И скучно, и грустно...», «Выхожу один я на дорогу...», «Как часто пестрою толпою окружен...»); поетологічні концепції М. Лермонтова («Поэт»).

Розчарування в бездіяльних сучасниках, охоплених рефлексією, протиставлення їм сильних особистостей минулого («Пісня про купця Калашникова»), героїчних характерів. Образ романтичного героя в поемах «Мцирі», «Демон». Втілення в образі Демона рис покоління 30 – 40-х рр. романтичне тло поем, система зображальних засобів: мова, розвиток сюжету, природа Кавказу.

Роман М. Лермонтова «Герой нашего часу». Авторський задум, його реалізація в композиції роману, неспівпадіння сюжету й фабули. Оповідальні стратегії, їх значення для характеристики образу головного героя. Образ Печорина в системі персонажів роману та проблема «зайвої людини». Печорин як представник покоління 30-х років, його життєва філософія. Психологізм М. Лермонтова, прийоми психологічної характеристики героя. Жанрова своєрідність роману та проблема художнього методу.

М. Гоголь. Романтичні тенденції та подолання романтичного індивідуалізму в ранній творчості М. Гоголя («Ганц Кюхельгартен»). Оригінальність «Вечорів на хуторі біля Диканьки», відмінність їх від «простонародних повістей» В. Наріжного. Створення художньої концепції України як окремого топосу з центром у Диканьці. Втілення народної свідомості, національної культури. Конфліктність, контрастність, участь потойбічних сил. Єдність збірки, образ оповідача, художня специфіка. «Миргород». Задум і структура книги. Проблематика, зростання реалістичної компоненти. Характер зображення побуту. Епічний характер «Тараса Бульби», сприйняття історії в душі В. Скотта, втілення народної героїки в образі Тараса Бульби.

Переосмислення романтичного світовідчуття в «петербурзьких повістях». Образ Петербурга. Поєднання реального та ірреального, гротеску та фантастики. Трансформація традицій Е.Т.А. Гофмана. Тема «маленької людини» як наскрізна для російської літератури XIX ст.

Драматургія М. Гоголя. Комедія «Ревізор»: поєднання філософського змісту, вічної колізії з локальним мотивом ревізії. Прагнення до узагальнення, губернське чиновництво як колективний герой, уявне розширення художнього простору. Хлестаков як новий тип героя, нікчема, що завдяки обставинам стає «фігурою». «Одруження» – продовження лінії гоголівського гротеску.

Поема «Мертві душі». Задум, історія створення та робота над твором. Проблема жанрової своєрідності. Композиційна специфіка поеми, панорамність, представлена за допомогою наскрізного героя. Художній простір у поемі. Образна система поеми, засоби створення образів поміщиків. Чичиков як новий тип героя-ділка. Антитеза «живе» / «мертве» у поемі на історичному, сюжетному, стильовому, семантичному, символічному рівнях. Лірична тема поеми, образи шляху та птиці-трійки. Зміни в світосприйнятті М. Гоголя, його духовна драма («Вибрані місця з листування з друзями»). Доля другого тому поеми. Значення М. Гоголя для російської літератури.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Література ХХ ст.

Тема 1. Загальна характеристика літературного процесу ХХ століття: стильові течії, індивідуальні художні системи

Загальна характеристика культурно-історичної доби “переоцінки цінностей” – ХХ століття. Формування нових художніх напрямів і течій, їх загальні естетичні принципи, значні постаті інонаціональних літератур. Філософсько-культурологічне підґрунтя сучасного літературного процесу (Ф. Ніцше, А. Бергсон, З. Фройд, О. Шпенглер, П. Сорокін, Н. Бердяєв, Х. Ортега-і-Гассет, Й. Хейзінга, Ж.-П. Сартр, А. Камю, Р. Барт). Зміна картини світу і концепції особистості, взаємозв’язків між мистецтвом та реальністю, строкатість, мозаїчність та “дифузність” художніх систем на “злам” століть як типологічна ознака перехідності.

Тема 2. Характеристика авангардистських течій: експресіонізм, дадаїзм, сюрреалізм. Творчість Г. Аполлінера

Характеристика авангардистських течій: експресіонізм, кубізм, дадаїзм, сюрреалізм, футуризм, абстракція, імажизм тощо. Творчість Г. Аполлінера. Біографічні відомості про письменника. Початок поетичної творчості («Бестіарій, або Кортеж Орфея»). Неоромантичні, символічні та неокласицистичні риси ранньої творчості поета. «Ліричний епос» Аполлінера. Збірка «Алкоголі» – свідоцтво його поетичної зрілості: Семантика назви, основні мотиви, особливості поетики. Стаття «Нова свідомість і поети» – маніфест нового мистецтва. Остання збірка Аполлінера «Каліграми». Вплив Аполлінера на європейську поезію ХХ ст.

Тема 3. Модерністська проза Ф.Кафки. Метафоричний характер романів “Процес”, “Замок”. Проблема відчуження у новелі “Перевтілення”

Експресіонізм як художньо-естетичне явище 10-20-х років ХХ століття. Вплив експресіонізму на творчий метод Кафки. Своєрідність світосприйняття Ф. Кафки. Проблема відчуження у новелі “Перевтілення”. Фантастичні та побутові елементи у творах письменника. Метафоричний характер романів “Процес”, “Замок”. Особливості композиції творів – відсутність традиційних сюжетних компонентів, побудова на основі принципу “маячного сну” та ін. Жанрові трансформації й філософський характер притч “Пасажири залізниця”, “Дерева”, “Шуліка” та ін. Поняття параболі.

Тема 4. Тема «втраченої генерації» як відображення подій Першої світової війни. Типологічна схожість романів Е. Хемінгвея і Е.М. Ремарка Тема “втраченої генерації” у світовій літературі (Р. Олдінгтон, Е.М. Ремарк, У. Фолкнер, Ф.С. Фіцджеральд, Дж.Дос Пассос, Е. Хемінгвей та ін.). Зміст поняття “втраченої генерації” і погляд на нього з позицій сучасності. “Окопна правда” у романі Ремарка «На Західному фронті без змін». Жанрово-стильова своєрідність її втілення. Ремарківський герой у романі «Три товариші». Особливості поетики твору. Антивоєнна тема в романістиці Е. Хемінгвея («Свято, яке завжди з тобою», «І зійшло сонце», «Прощавай, зброє»). Характерні риси стилю Е. Хемінгвея. Типологічна схожість теми «втраченої генерації» у прозі Еріха Марії Ремарка і Ернеста Хемінгвея.

Тема 5. Проблема співвідношення модернізму і реалізму в літературному творі. Міфопоетика роману М. Булгакова «Майстер і Маргарита»

Міфопоетична тенденція у літературі першої половини ХХ ст. Модифікація реалізму

під впливом нереалістичних течій і шкіл. Творчість М. Булгакова. Проблема “митець і влада” у долі та творчості письменника. Жанрова палітра письменника. Сатиричні повісті та оповідання “Собаче серце”, “Фатальні яйця”. Історія створення та публікації роману “Майстер і Маргарита”. Проблема жанру. Структурні та сюжетно-композиційні особливості твору. Тематика та проблематика роману. Трансформація євангельських образів та сюжетів. Міфопоетичні риси інфернальних образів (Воланд та його супутники). Сатирична лінія твору, його художня своєрідність та стилістична досконалість.

Тема 6. Творчість Б. Брехта. “Епічна драма” Б. Брехта як новаторська драма ХХ століття

Жанрово-стильові модифікації драматургії першої половини ХХ століття. Нова європейська драма. Реалістичні тенденції в європейській “новій драмі” (“драма ідей” Г. Ібсена, “драма-дискусія” Б. Шоу, ліро-психологічна драма А. Чехова). “Епічний театр” Б. Брехта. Суспільна та театральна діяльність Брехта. Брехт – прозаїк, поет-лірик, теоретик літератури, засновник “епічної драми”. Визначні твори драматурга: “Матінка Кураж та її діти”, “Кавказьке крейдяне коло”, “Життя Галілея”, “Копійчана опера”. Новаторська сценографія Брехта.

Тема 7. Інтелектуально-філософська проза ХХ ст. Тема «митець та мистецтво» у новелістиці Т. Манна

Загальна характеристика творчості Т.Манна. Тема «художник та мистецтво» як наскрізна у творчості письменника. Проблематика новели «Тоніо Крегер». Ідейно-естетичний аналіз новели «Смерть в Венеції»: проблематика, лейтмотиви, міфопоетика, символіка образів.

Тема 8. Реалістична проза в американській літературі. Творчість Дж. Стейнбека. Ідейно-естетичний аналіз повістей «Про мишей та людей», «Перлина»

Загальна характеристика творчості Стейнбека. Рання творчість письменника (повість «Про мишей та людей»). Ідейно-естетичний аналіз роману «Гроно гніву». Міфопоетичні мотиви повісті «Перлина». Особливості притчі у повісті Дж. Стейнбека «Перлина». Проблематика повісті. Сенс антитези «багатство – бідність» у творі. Розвиток характерів головних персонажів – Кіно та Хуани. Міфопоетичні образи, алегорія, символіка у творі. Стилзація.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1												
Історія зарубіжної літератури XVII ст.												
1. Вступ. XVII ст. як самостійна культурна доба. Бароко - напрям і стиль у літературі та мистецтві європейських країн кінця XVI - початку XVIII ст.	6	2	2			2						
2. Література Іспанії XVII ст. Драматургія П. Кальдерона.	6	2				4						
3. Класицизм - напрям і стиль у літературі й мистецтві Європи.	6	2	2			2						
Французька драматургія доби класицизму. Творчість Мольєра.	6	2	2			2						
4. Англійська література XVII ст.	6	2	2			2						
Разом за змістовим модулем 1	30	10	8			12						
Змістовий модуль 2												
Історія зарубіжної літератури XVIII ст.												
5. Просвіт-ництво – інтелектуальний рух у Західній Європі XVIII ст.	6	2	2			2						
6. Творчість Д. Дефо	6	2				4						
7. Французька	6	2	2			2						

література XVIII ст.													
8. Німецька література XVIII ст.	6	2	2			2							
9. Преромантизм в Англії	6	2	2			2							
Разом за змістовим модулем 2	30	10	8			12							
Усього годин	60	20	16			24							
Змістовий модуль 3													
Література Європи та США першої половини XIX ст.													
Тема 1. Романтизм – напрям і стиль у літературі та мистецтві Європи та США першої половини XIX ст.	8	2	2			4							
Німецький романтизм: етапи розвитку, школи, представники. Романтична творчість Е.Т.А. Гофмана, Г. Гейне.	5					5							
Тема 2. Романтизм в Англії. Творчість В. Скотта, Дж.Г. Байрона.	8	2	2			4							
Тема 3. Своєрідність французького романтизму. Поезія та проза В. Гюго.	8	2	2			4							
Тема 4. Романтизм в Америці: етапи, специфіка, митці. Поезія та новелістика Е.А. По.	8	2	2			4							
Разом за змістовим модулем 1	37	8	8			21							
Змістовий модуль 4													
Російська література першої половини XIX ст.													
Тема 1. Тема 1. Романтизм в Росії: провідні течії, теми, представники. Російська драматургія початку XIX ст. Комедія О. Грибоєдова «Лихо з розуму»	9	2	2			5							
Тема 2. Романтична творчість	10	2	2			6							

О. Пушкіна. Своєрідність реалізму митця в романі у віршах «Євгеній Онегін».													
Тема 3. Романтична творчість М. Лермонтова: лірика та роман «Герой нашого часу»	10	2	2			6							
Тема 4. Творчість М. Гоголя: специфіка художнього методу і поетики.	9	2	2			5							
Разом за змістовим модулем 2	38	8	8			22							
Разом	75	16	16			43							
Змістовий модуль 5													
Література другої половини XIX ст.													
Вступ. Реалізм як напрямок у літературі XIX ст. Реалізм у Франції 1830 - 1840 рр. Творчість Ф. Стендаля.		2	2			2							
«Людська комедія» - енциклопедія життя Франції		2	2			2							
Реалістичні та романтичні елементи художньої літератури XIX ст. Провідні теми творчості П. Меріме, Г. Флобера.		2	2			2							
Витоки реалізму в англійській літера- турі XIX століття. Творчість Ч. Діккен- са. Своєрідність реалізму письменника.		2				2							
Творчість В. Текке- рей - роман «Ярма- рок марнославства». Новаторство письменника.		2	2			1							
Літературні процеси в Росії II половини XIX століття. Проблематика твор- чості І. Тургенєва.		2	2			2							
Еволюція художнього світобачення Ф. Достоевського. Роман «Злочин і		2	2			2							

кара»												
Л. Толстой і світова художня культура. Художні новації втрактовці воєнної тематики.		2				2						
Разом за змістовим модулем	45	16	14			15						
Разом	180	52	46			128						

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Література ХХ століття: різноманітність пошуків та багатовекторність тенденцій												
1. Загальна характеристика літературного процесу ХХ століття: стильові течії, індивідуальні художні системи	10	4	2			4	12	2				10
2. Характеристика авангардистських течій: експресіонізм, дадаїзм, сюрреалізм. Творчість Г. Аполлінера	12	4	4			4	14	2	2			10
3. Модерністська проза Ф. Кафки. Метафоричний характер романів "Процес", "Замок". Проблема відчуження у новелі "Перевтілення"	12	4	4			4	14	2	2			10
4. Тема "втраченої генерації" як відображення подій першої світової війни. Типологічна схожість романів Е. Хемінгвея і Е.М. Ремарка	12	4	4			4	10					10
5. Проблема співвідношення модернізму і реалізму в літературному творі. Міфопоетика роману М. Булгакова «Майстер і Маргарита	12	4	4			4	10					10

6. Творчість Б.Брехта. “Епічна драма” Б. Брехта як новаторська драма ХХ століття	8	2	2			4	10					10
7. Інтелектуально-філософська проза ХХ ст. Тема «митець та мистец-тво» у новелістиці Т.Манна	12	4	4			4	10					10
8. Реалістична проза в американській літературі. Творчість Дж. Стейнбека. Ідейно-естетичний аналіз повістей «Про мишей та людей», «Перлина»	12	4	4			4	10					10
Усього	90	30	28			32	90	6	4			80

4. Змістові модулі навчальної дисципліни
Змістовий модуль 1
ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ XVII СТ.

Лекційний модуль

1. Вступ. XVII ст. як самостійна культурна доба. Бароко - напрям і стиль у літературі та мистецтві європейських країн кінця XVI - початку XVIII ст. (2 год.).
2. Література Іспанії XVII ст. Драматургія П. Кальдерона (2 год.).
3. Класицизм - напрям і стиль у літературі й мистецтві Європи. Французька драматургія доби класицизму. Творчість Мольєра (2 год.).

Семінарський модуль

1. Бароко як напрям і стиль у європейській літературі XVII ст.
2. Драма П. Кальдерона «Життя - це сон»
3. Класицизм – напрям і стиль у мистецтві Європи. Трагедія французького класицизму
4. «Міщанин-шляхтич» Ж. Б. Мольєра

Модуль самостійної роботи

1. Вивчити напам'ять одну з поезій Л. де Гонгори.
2. Вивчити напам'ять монолог Сехисмундо з драми П. Кальдерона «Життя - це сон».
3. Підготувати тему «Англійська література XVII ст.».

Змістовий модуль 2
ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ XVIII СТ.

Лекційний модуль

4. Просвітництво - інтелектуальний рух у Західній Європі XVIII ст. (2 год.).
5. Творчість Д. Дефо (2 год.).
6. Французька література XVIII ст. (2 год.).
7. Німецька література XVIII ст. (2 год.).

Семінарський модуль

5. «Життя й дивовижні пригоди Робінзона Крузо...» Д. Дефо як твір епохи Просвітництва (2 год.).
6. Філософські повісті Вольтера (2 год.).
7. „Фауст” Й.-В. Гете як підсумок розвитку просвітницької думки XVIII ст. та провісник проблематики XIX ст. (2 год.).

Модуль самостійної роботи

4. Вивчити
- № 5. Підготувати тему «Преромантизм в Англії».

Змістовий модуль 3
ЛІТЕРАТУРА ЄВРОПИ ТА США ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ XIX СТ.

Лекційний модуль

1. Романтизм – напрям і стиль у літературі та мистецтві Європи та США першої половини XIX ст. Специфіка німецького романтизму. Романтична творчість Г. Гейне.
2. Романтизм в Англії. В. Скотт – творець історичного роману. Романтизм у творчості Дж.Г. Байрона. Жанрове новаторство поета.
3. Своєрідність французького романтизму. Поезія та проза В. Гюго.
4. Романтизм в Америці: етапи, специфіка, митці. Поезія та новелістика Е.А. По.

Семінарський модуль

1. Романтичне двосвіття в новелах Е.-Т.-А. Гофмана «Малюк Цахес» і «Золотий

горщик». Еволюція поетичної свідомості Г. Гейне в «Книзі пісень».

2. Скотт як творець жанру історичного роману. Роман «Айвенго». Поема Дж.Г. Байрона «Паломництво Чайльд-Гарольда» як новий тип поеми.

3. Романтична картина світу в романі В. Гюго «Собор Паризької Богоматері». (2 год.)

4. Художня специфіка та мотивний комплекс творчості Е.А. По.

Модуль самостійної роботи

Завдання I. Прочитати художні тексти і підготуватися до тестової контрольної роботи.

Завдання II. Підготувати (усно та письмово) наступну тему:

Романтичний світ «Кримських сонетів» А. Міцкевича

Завдання III. Законспектувати літературно-критичні статті:

- В. Гюго «Передмова до драми “Кромвель”»

- Е.А. По «Філософія творчості»

Завдання IV. Вивчити напам'ять вірші поетів, творчість яких вивчається.

Змістовий модуль 4

РОСІЙСЬКА ЛІТЕРАТУРА ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ СТ.

Лекційний модуль

1. Романтизм в Росії: провідні течії, теми, представники. Російська драматургія I половини ХІХ ст. Комедія О. Грибоєдова «Лихо з розуму». (2 год.)

2. Романтична творчість О. Пушкіна. Тематичний спектр поезії митця. Своєрідність реалізму О. Пушкіна в романі у віршах «Євгеній Онегін». (2 год.)

3. Романтична лірика М. Лермонтова. Роман «Герой нашого часу» як відображення покоління 30-х рр. ХІХ ст. (2 год.)

4. Творчість М. Гоголя: специфіка художнього методу і поетики. (2 год.)

Семінарський модуль

1. Новаторський характер комедії О. Грибоєдова «Лихо від розуму». (2 год.)

2. Жанрова та тематична своєрідність лирики О. Пушкіна. Специфіка відображення дійсності і концепція особистості в романі О. Пушкіна «Євгеній Онегін». (2 год.)

3. Соціально-філософська проблематика роману М. Лермонтова «Герой нашого часу». (2 год.)

4. Художній світ повістей М. Гоголя. (2 год.)

Модуль самостійної роботи

Завдання I. Прочитати художні тексти і підготуватися до тестової контрольної роботи.

Завдання II. Підготувати (усно та письмово) наступну тему:

Поезія М. Лермонтова: домінуючі образи й мотиви.

Завдання III. Законспектувати літературно-критичні статті:

- І.А. Гончаров «Мільон терзаний»

- В.Г. Белінський «Сочинения Александра Пушкина. Статья восьмая. «Евгений Онегин»

В.Г. Белінський «Сочинения Александра Пушкина. Статья девятая. «Евгений Онегин» (Окончание).

Завдання IV. Вивчити напам'ять вірші поетів, творчість яких вивчається:

Підсумкова тека: – залік.

Змістовий модуль 5

ЛІТЕРАТУРА ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ СТ.

Лекційний модуль

1. Вступ. Реалізм як напрям у літературі ХІХ ст. Реалізм у Франції 1830 - 1840 рр. Творчість

Ф. Стендаля.

2. «Людська комедія» - енциклопедія життя Франції
3. Реалістичні та романтичні елементи художньої літератури XIX ст.
4. Провідні теми творчості П. Меріме, Г.Флобера.
5. Витоки реалізму в англійській літературі XIX століття. Творчість Ч. Діккенса. Своєрідність реалізму письменника.
6. Творчість В. Теккерей - роман «Ярма-рок марнославства». Новаторство письменника
7. Літературні процеси в Росії II половини XIX століття. Проблематика творчості І. Тургенєва.
8. Еволюція художнього світобачення Ф.Достоевського. Роман «Злочин і кара»
9. Л. Толстой і світова художня культура. Художні новації втрактовці воєнної тематики.

Семінарський модуль

1. Історичні і культурні передумови реалізму. Типологічні особливості реалізму XIX ст. Основні теми творчості Ф. Стендаля. Романи «Червоне і чорне», «Пармський монастир».
2. Проблематика і структура творів О.де Бальзака «Людська комедія». «Гобсек», «Шагренева шкіра»:
3. Традиції та новаторство у новелістиці Меріме. Україна в творчості Меріме.
4. Моральна проблематика творів В.Теккерей. Своєрідність реалізму письменника.
5. Проблематика творчості І. Тургенєва. Роман «Батьки і діти»
6. «Злочин і кара» Ф.Достоевського. Художньо-філософське розв'язання проблеми здійснення місії загальної справедливості й розплати.
7. Філософія Л.Толстого. «Війна і мир» – роман-епопея.

Модуль самостійної роботи

Завдання І. Прочитати художні тексти і підготуватися до тестової контрольної роботи.

Завдання ІІ. Підготувати (усно та письмово) наступні теми:

- Роман як провідний жанр літератури XIX століття.
- Проблематико-поетичні особливості творів Ф.Стендаля
- Традиції та новаторство у новелістиці Меріме. Україна в творчості Меріме.
- Місце Тургенєва в світовій літературі.
- Достоевський і світова художня культура.
- Толстой і світова художня культура.

Завдання ІІІ. Законспектувати літературно-критичні статті:

Підсумкова тека: – залік.

ЗМІСТОВІ МОДУЛІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

*позначення для заочного відділення

Змістовний модуль 1

ЛІТЕРАТУРА ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ: РІЗНОМАНІТНІСТЬ ПОШУКІВ ТА БАГАТОВЕКТОРНІСТЬ ТЕНДЕНЦІЙ

Лекційний модуль

- 1.* Загальна характеристика літературного процесу ХХ століття: стильові течії, індивідуальні художні системи
- 2.* Характеристика авангардистських течій: експресіонізм, дадаїзм, сюрреалізм. Творчість Г. Аполлінера
- 3.* Модерністська проза Ф.Кафки. Метафоричний характер романів “Процес”, “Замок”. Проблема відчуження у новелі “Перевтілення
4. Тема «втраченої генерації» як відображення подій Першої світової війни. Типологічна схожість романів Е. Хемінгвея і Е.М. Ремарка
5. Проблема співвідношення модернізму і реалізму в літературному творі. Міфопоетика роману М. Булгакова «Майстер і Маргарита
6. Творчість Б.Брехта. “Епічна драма” Б. Брехта як новаторська драма ХХ століття
7. Інтелектуально-філософська проза ХХ ст.. Тема «митець та мистецтво» у новелістиці Т.Манна
8. Реалістична проза в американській літературі. Творчість Дж.Стейнбека. Ідейно-естетичний аналіз повістей «Про мишей та людей», «Перлина»

Семінарський модуль

1. Характеристика авангардистських течій: експресіонізм, дадаїзм, сюрреалізм. Творчість Г. Аполлінера
- 2.* Модерністська проза Ф.Кафки. Новелла «Перевтілення»
- 3.* Тема “втраченого покоління” в прозі Е.М. Ремарка та Е.М. Хемінгвея
4. Міфопоетика роману М. Булгакова «Майстер і Маргарита
5. Творчість Б.Брехта. “Епічна драма” Б. Брехта як новаторська драма ХХ століття
6. Тема «художник та мистецтво» у новелістиці Т.Манна
7. Міфопоетика повісті Джона Стейнбека «Перлина»

Модуль самостійної роботи

1. Список рекомендованих художніх текстів
2. Орієнтовний план підготовки до самостійного вивчення творів Е.М. Хемінгвея, Дж. Стейнбека, Ф. Саган, Г. Белля

Підсумкова тека: екзамен

Методи навчання

Комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяють розвитку творчих засад особистості майбутнього філолога з урахуванням індивідуальних особливостей учасників навчального процесу й спілкування. Це такі методи: репродуктивний, повільного читання, евристичний, дослідницький.

З метою формування професійних компетенцій широко впроваджуються інноваційні методи навчання, що забезпечують комплексне оновлення традиційного педагогічного процесу. Це, наприклад, комп'ютерна підтримка навчального процесу, впровадження інтерактивних методів навчання (робота в малих групах, мозковий штурм, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань тощо).

Методи контролю

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю (усного, письмового), які мають сприяти підвищенню мотивації студентів-майбутніх фахівців до навчально-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному та письмовому опитуванню, тестовому контролю.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Аудиторна робота (семінарське заняття)

Доповідь

Оцінка «відмінно» (А)	студент повністю розкриває зміст питання, вільно володіє матеріалом, застосовує теоретико-літературні знання та свідомо вживає літературознавчі терміни, виявляє навички аналізу, показує знання художнього тексту, наводить приклади та цитати, використовує творчий підхід у відповідях на питання, що їх ставить викладач.
Оцінка «добре» (В)	студент повністю розкриває зміст питання, вільно володіє матеріалом, іноді вживає літературознавчі терміни, виявляє навички аналізу, показує знання художнього тексту, наводить приклади та цитати, але студенту бракує самостійного мислення та творчого підходу у відповідях на питання, що їх ставить викладач.
Оцінка «добре» (С)	студент недостатньо повно розкриває зміст питання, не досить вільно володіє матеріалом, використовує елементи аналізу, показує знання художнього тексту, наводить приклади та цитати, але не завжди може дати логічну і послідовну відповідь на питання викладача.
Оцінка	студент недостатньо повно розкриває зміст питання, не досить

«задовільно» (D)	вільно володіє матеріалом, нечітко орієнтується в художньому тексті, йому складно навести приклади та цитати, не завжди може дати логічну і послідовну відповідь на питання викладача.
Оцінка «задовільно» (E)	студент дає лише часткову відповідь на питання, показує погане знання теоретичного матеріалу, нечітко орієнтується в художньому тексті, йому складно навести приклади та цитати, не може дати логічну і послідовну відповідь на питання викладача.
Оцінка «незадовільно» (F)»	студент не дає відповіді на питання, не знає теоретичного матеріалу, не орієнтується в художньому тексті, не може навести приклади та цитати, не відповідає на питання викладача або відмовляється від відповіді.

Самостійна робота:

Конспект підготовки до заняття / Конспект самостійно опрацьованого матеріалу

«відмінно» (A)	зміст конспекту безпосередньо відповідає плану семінарського (самостійного) заняття, повністю розкриває тему та містить ґрунтовні відповіді на питання плану; при підготовці використовується декілька джерел, присутні посилання на теоретико-літературні джерела, концепції авторитетних дослідників, розкрито зміст нових літературознавчих термінів; застосовано навички аналізу, показано знання художнього тексту, наведено приклади та цитати, використано творчий підхід у відповідях на питання; систематизовано та логічно викладено матеріал.
«добре» (B)	зміст конспекту безпосередньо відповідає плану семінарського (самостійного) заняття, повністю розкриває тему та містить ґрунтовні відповіді на питання плану; при підготовці використовується декілька джерел, присутні посилання на теоретико-літературні джерела, розкрито зміст нових літературознавчих термінів; застосовано навички аналізу, показано знання художнього тексту, наведено приклади та цитати; недостатньо систематизовано та логічно викладено матеріал
«добре» (C)	зміст конспекту безпосередньо відповідає плану семінарського (самостійного) заняття, не повністю розкриває тему, містить не досить ґрунтовні відповіді на питання плану; при підготовці використовується декілька джерел, розкрито зміст нових літературознавчих термінів; використано елементи аналізу, показано знання художнього тексту, наведено приклади та цитати; проте матеріал викладено недостатньо структуровано та логічно.
«задовільно» (D)	зміст конспекту не зовсім відповідає плану семінарського (самостійного) заняття, не повністю розкриває тему, містить не досить ґрунтовні відповіді на питання плану; при підготовці використовується лише одне джерело, не розкрито зміст нових літературознавчих термінів; відсутні елементи аналізу, показано

	слабкі знання художнього тексту, немає прикладів та цитат; матеріал викладено недостатньо структуровано та логічно.
«задовільно» (E)	зміст конспекту не відповідає плану семінарського (самостійного) заняття, частково розкриває тему, містить поверхові відповіді на питання плану, відсутні відповіді на деякі питання; при підготовці використовується лише одне джерело; відсутні визначення нових літературознавчих термінів; відсутні елементи аналізу, не показано знання художнього тексту, немає прикладів та цитат; матеріал викладено нелогічно та непослідовно.
«незадовільно» (F)»	за умови відсутності конспекту або якщо зміст конспекту не відповідає плану семінарського (самостійного) заняття, не розкриває тему, містить поверхові відповіді на питання плану або не містить їх; при підготовці використовується лише одне джерело; відсутні визначення нових літературознавчих термінів; не показано знання художнього тексту, немає прикладів та цитат; матеріал викладено нелогічно та непослідовно.

Модульний контроль

Письмова контрольна робота

Оцінка «відмінно» (A)	студент дає чітку відповідь на питання, вільно володіє матеріалом, застосовує теоретико-літературні знання та свідомо вживає літературознавчі терміни, добре орієнтується в художньому тексті і дає відповідь на всі питання.
Оцінка «добре» (B)	студент дає чітку відповідь на питання, вільно володіє матеріалом, застосовує теоретико-літературні знання та свідомо вживає літературознавчі терміни, добре орієнтується в художньому тексті і дає відповідь на 85 – 90 % питань.
Оцінка «добре» (C)	студент дає нечітку відповідь на питання, не досить вільно володіє матеріалом, застосовує теоретико-літературні знання, добре орієнтується в художньому тексті і дає відповідь на 75 – 85 % питань.
Оцінка «задовільно» (D)	студент дає нечітку відповідь на питання, не вільно володіє матеріалом, частково застосовує теоретико-літературні знання, не дуже добре орієнтується в художньому тексті і дає відповідь на 65 – 75 % питань.
Оцінка «задовільно» (E)	студент не дає чіткої відповіді на питання, погано володіє матеріалом, не застосовує теоретико-літературні знання, слабо орієнтується в художньому тексті і дає відповідь на 50 – 65 % питань.
Оцінка «незадовільно» (F)»	студент не дає чіткої відповіді на питання, погано володіє матеріалом, не застосовує теоретико-літературні знання, не орієнтується в художньому тексті і дає відповідь менш, ніж на 50 % питань.

Екзамен

<p>«відмінно» 90-100 балів (A)</p>	<p>студент показує всебічне, систематичне, глибоке знання програмного матеріалу; вміє вільно логічно, аргументовано, чітко й стисло давати відповіді на запитання білету й додаткові питання; проявляє творчі здібності в розумінні, викладі й використанні програмного матеріалу; вільно застосовує теоретико-літературні знання для аналізу художніх текстів; засвоїв основну навчальну літературу та ознайомлений з додатковою літературою, рекомендованою програмою.</p>
<p>«добре» 82-89 балів (B)</p>	<p>студент показує повні, систематичні знання програмного матеріалу; чітко й стисло дає відповіді на запитання білету; проявляє навички аналізу у викладі й використанні програмного матеріалу; вільно застосовує теоретико-літературні знання для аналізу художніх текстів; засвоїв основну навчальну літературу та ознайомлений з додатковою літературою, рекомендованою програмою.</p>
<p>«добре» 74-81 бал (C)</p>	<p>студент показує недостатньо повні, але систематичні знання програмного матеріалу; не чітко дає відповіді на запитання білету; проявляє навички аналізу у викладі й використанні програмного матеріалу; не досить вільно застосовує теоретико-літературні знання; допускає незначні погрішності в аналізі фактів, явищ, процесів; засвоїв основну навчальну літературу та ознайомлений з додатковою літературою, рекомендованою програмою.</p>
<p>«задовільно» 64-73 бали (D)</p>	<p>студент показує недостатньо повні та систематичні знання програмного матеріалу; не чітко дає відповіді на запитання білету; не досить вільно застосовує теоретико-літературні знання; допускає незначні погрішності в аналізі фактів, явищ, процесів; засвоїв основну навчальну літературу; допускає незначні порушення логічної послідовності у викладі матеріалу.</p>
<p>«задовільно» 60-63 бали (E)</p>	<p>студент показує не повні та поверхові знання програмного матеріалу; має труднощі під час відповіді на запитання білету; погано володіє теоретико-літературними знаннями; допускає значні погрішності у викладенні та характеристиці фактів, явищ, процесів; недостатньо засвоїв основну навчальну літературу; допускає значні порушення логічної послідовності у викладі матеріалу.</p>
<p>«незадовільно» 1-59 бали, FX (F)»</p>	<p>студент показує слабкі знання програмного матеріалу; має труднощі під час відповіді на запитання білету; не володіє теоретико-літературними знаннями; допускає грубі помилки у викладенні та характеристиці фактів, явищ, процесів; не засвоїв основну навчальну літературу; відмовляється від відповіді.</p>

Шкала для оцінки письмових тестів (Тести)

«відмінно» (A)	– за наявності до 5 % помилкових тестів;
«добре» (B)	за наявності до 10 % помилкових тестів;
«добре» (C)	– до 20 % помилкових тестів;
«задовільно» (D)	– до 35 % помилкових тестів;
«задовільно» (E)	– 50 % помилкових тестів;
«незадовільно» (F)»	– більше 50 % помилкових тестів

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Довідково-енциклопедична література, навчально-методичні посібники

1. Андреев Л.Г., Карельский А.В. и др. Зарубежная литература XX века: Учеб. для вузов / Под ред. Л.Г. Андреева. – М., 2000.
2. Давиденко Г.Й., Стрельчук Г.М., Гричаник Н.І. Історія зарубіжної літератури XX століття: Навч. Посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 504с.
3. Дудова Л.В., Михальская Н.П., Трыков В.П. Модернизм в зарубежной литературе. – М., 1998 (2000, 2001, 2002) (любое издание).
4. Зарубежная литература XX века: Практикум / Сост. и общ. ред. / Сост. и общ. ред. Н.П. Михальской и Л.В. Дудовой. – М., 1999.
5. Зарубежная литература XX века: практические занятия / под ред. И.В.Кабановой. – М.: Флинта: Наука, 2007. – 472с.
6. Западное литературоведение XX века.Энциклопедия. – М.: Intrada, 2004. – 560с.
7. Зарубежные писатели: Библиографический сл.: В 2 ч. / Под ред. Н.П. Михальской. – М., 1997 (2003).
8. Киреева Н.В. Постмодернизм в зарубежной литературе: Учебный комплекс для студентов-филологов / Н.В.Киреева. – М.: Флинта: Наука, 2004. – 216с.
9. Называть вещи своими именами. Программные выступления мастеров западно-европейской литературы XX века. – М., 2006
10. Толмачев В.М. История зарубежной литературы XX в. – М.: Academia, 2003

Підручники, навчальні та навчально-методичні посібники

1. Зарубежная литература XIX века: Практикум [отв. ред. В.А. Луков] — М., 2002.
2. История зарубежной литературы XIX века / Под ред. Н.А. Соловьевой. — М., 1991.
3. Луков В.А. История литературы: Зарубежная литература от истоков до наших дней. — М., 2003.
4. Манн Ю.В. Русская литература XIX в.: Эпоха романтизма. — М., 2001.
5. Наливайко Д.С., Шахова К.О. Зарубіжна література XIX сторіччя. Доба романтизму: підручник. — Тернопіль, 2008.
6. Ніколенко О.М. Романтизм у поезії. Г. Гейне, Дж.Г. Байрон, А. Міцкевич, Г. Лонгфелло: Посібник для вчителя. — Х., 2003
7. Пригодій С.М., Горенко О.П. Американський романтизм. Полікритика: Навч. посібник. — К., 2006
8. Ревякин А.И. История русской литературы XIX в. (первая половина). — М., 1985.
9. Шумкова Т.Л. Зарубежная и русская литература. Романтизм: Учебное пособие. — М., 2002.

Додаткова література

1. Безвершук Ж.О. Історія і теорія світової та вітчизняної культури. — К., 1991.
2. Берковский Н.Я. Романтизм в Германии. — М., 1973.
3. Благой Д.Д. Душа в заветной лире: Очерки жизни и творчества А.Пушкина. — М., 1983.
4. Боброва М.Н. Романтизм в американской литературе XIX века. — М., 1972.
5. Бочаров С.Г. Сюжеты русской литературы. — М., 1999.
6. Висковатов П.М. М.Ю. Лермонтов. Жизнь и творчество. — М., 1987.
7. Гей Н.К. Проза А.С. Пушкина. — М., 1989.
8. Гиршман М.М. Анализ поэтических произведений Пушкина и Лермонтова, Тютчева. — М., 1981.
9. Глущенко В.А. «Служіння добру – найшляхетніший путь...» Система уроків вивчення творчості Байрона в 9 класі // Відродження. — 1993. — № 2. — С. 48-52.
10. Гоголь: история и современность. — М., 1985.
11. Дьяконова Н. Лирическая поэзия Байрона. — М., 1975.
12. Дьяконова Н.Я. Английский романтизм. — М., 1978.
13. Европейская поэзия XIX века. — М., 1977
14. Жирмунский В.М. Байрон и Пушкин. — Л., 1978.
15. Жирмунский В.М. Немецкий романтизм и современная мистика. — СПб., 1996.
16. Журавлева А.И. Лермонтов в русской литературе. Проблемы поэтики. — М., 2002.
17. Зарубежные писатели: Библиографический сл.: В 2 ч. / Под ред. Н.П. Михальской. — М., 1997 (2003).
18. Затонський Д. Що таке романтизм // Слово і час. — 1988. — № 4-5. — С. 70-73.
19. История всемирной литературы. Т.6. — М., 1989.
20. Карельский А. Э.Т.А. Гофман // Гофман Э.Т.А. Собр. соч.: В 6 т. — Т.1. — М., 1991. — С.5-26.
21. Карельский А.В. Метаморфозы Орфея. Вып. 1: Французская литература XIX века. — М., 1998.
22. Карельський А. Революція соціальна і революція романтична // Вопросы литературы. — 1992. — № 2. — С. 187-226

23. Ковалев Ю.В. Эдгар Алан По. Новеллист и поэт. – Л., –1984.
24. Кошелев В.А. «Онегина воздушная громада». – СПб., 1999.
25. Ладыгин М.Б. Романтический роман. – М., 1981.
26. Левінська С.Й. Из суцвіття блискавиць та ясної райдуги: Матеріали до вивчення «Кримських сонетів» А. Міцкевича // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 1996. – № 12. – С. 26-28.
27. Лермонтовская энциклопедия. – М., 1981.
28. Ломинадзе С.В. Поэтический мир Лермонтова. – М., 1985.
29. Лотман Ю.М. В школе поэтического слова: Пушкин, Лермонтов, Гоголь. – М., 1988.
30. Лотман Ю.М. Пушкин: Биография писателя; Статьи и заметки, 1960—1990; «Евгений Онегин»: Комментарий /. — СПб., 1995.
31. Манн Ю.В. В поисках живой души. – М., 1984.
32. Манн Ю.В., Самородникова Е.И. Гоголь в школе. – М., 2007.
33. Манн Ю.В. Поэтика Гоголя. – М., 1988.
34. Манн Ю.В. «Сквозь видный миру смех». – М., 1994.
35. Маркович В.М. «Петербургские повести» Н.В. Гоголя. – Л., 1989.
36. Марченко А.М. Печорин: знакомый и незнакомый // «Столетия не сотрут...»: Русские классики и их читатели. – М., 1988.
37. Наливайко Д.С. Німецький романтизм // Вікно в світ. – 1999. – № 1. – С.90-162
38. Непомнящий В. С. Лирика Пушкина как духовная биография. – М., 2001.
39. Павличко С. Байрон. – К., 1989
40. Петров С.М. «Горе от ума» комедия А.С. Грибоедова. – М., 1981.
41. Петрунина Н.Н. Проза Пушкина. – Л., 1987.
42. Подольская И.И. М.Ю. Лермонтов. – М., 1993.
43. Поэзия немецких романтиков. М., 1985
44. Реизов Б.Г. Французский роман XIX века. – М., 1977.
45. Ружевич Т.М. Романтизм як напрям // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 1997. – № 11. – С. 32-33.
46. Руссова С. Романтизм як літературний напрям // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2001. – № 2. – С. 28-29.
47. Руссова С. Специфіка англійського романтизму і творчість Дж. Байрона // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. – 2001. – № 6. – С. 31-35.
48. Смирнова Е.А. Поэма Гоголя «Мертвые души». – М., 1987.
49. Смольников И.Ф. Комедия А.С. Грибоедова «Горе от ума». – М., 1986.
50. Соколов В. Рядом с Пушкиным. – Харьков, 1991.
51. Теплінський М.В. «Кримські сонети» – чисте золото поезії // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 1998. – № 12. – С. 19-20.
52. Томашевский Б.В. Пушкин. В 2-х т. – М., 1990.
53. Тураев С.В. Концепция личности в литературе романтизма // Контекст - 1977. – М., 1978.
54. Удодов Б.Т. Роман М.Ю. Лермонтова «Герой нашего времени». – М., 1989.
55. Фомичев С.А. Комедия А.С. Грибоедова «Горе от ума»: комментарий. – М., 1983.
56. Фризман Л. Г. Семинарий по Пушкину. — Х., 1995.
57. Ходанен Л. А. Поэмы М. Ю. Лермонтова: Поэтика и фольклорно-классические

традиции. — Кемерово, 1990 // <http://feb-web.ru/feb/lermont/critics/xod/xod-001-.htm>

58. Шеховцева Т.В. Михаил Лермонтов. – Х., 2003.

Додаткова література

1. Анастасьев Н. А. Владелец Йокнапатофы. – М., 1991.
2. Андреев Л. Г. Жан-Поль Сартр. Свободное сознание и XX век. – М., 2004.
3. Андреев Л. Г. Сюрреализм. – М., 2004
4. Апт С.К. Над страницами Томаса Манна. – М., 1998.
5. Балашова Т. В. Французская поэзия XX века. – М., 2002.
6. Венедиктова Т. Д. Обретение голоса. Американская национальная поэтическая традиция. – М., 2001.
7. Зарубежная эстетика и теория литературы XIX-XX вв. М.: МГУ, 1987– 510с.
8. Затонский Д. Австрийская литература в XX столетии. – М., 2005.
9. Зверев А. Американский роман 20-30-х годов. – М., 1982.
10. Зверев А. Дворец на острие иглы. – М., 1989.
11. Зонина Л. Тропы времени. Заметки об исканиях французских романистов (60-70-е гг.). – М., 1984.
12. Ивашева В. В. Литература Великобритании XX века – М., 1984.
13. Ильин И. Постструктурализм. Деконструктивизм. Постмодернизм. – М., 1996.
14. Ильин И. Постмодернизм от истоков до конца столетия: эволюция научного мифа. – М., 1998.
15. Кабанова И.В. Современная литературная теория. Антология. – М., 2004.
16. Косиков Г.К. От структурализма к постструктурализму. – М., 1998.
17. Павлова Н.С. Типология немецкого романа. 1900-1946. М., 2002.
18. Современный роман. Опыт исследования. – М., 2000. .
19. Толмачев В.М. От романтизма к романтизму. Американский роман 1920-х годов и проблема романтической культуры. – М., 1997.
20. Французская литература 1945-1990. – М., 2005.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Бібліотека світової літератури (оригінали та переклади): <http://ae-lib.narod.ru>
2. Електронна бібліотека «Джерело»: <http://ukrlib.com>
3. Бібліотека українського центру: <http://ukrcenter.com>
4. Національна бібліотека України з віртуальною бібліографічною довідкою: <http://chl.kiev.ua>
5. 1. Библиотека Альдебаран <http://lib.aldebaran.ru/news/>
6. 2. Библиотека Гумер <http://www.gumer.info/>
7. 3. Библиотека Максима Мошкова <http://lib.ru/>
8. 4. Библиотекарь.ру <http://bibliotekar.ru/index.htm>
9. 5. Биография.Ру <http://www.biografia.ru/index.html>
10. 6. Е-бібліотека «Чтиво» <http://chtyvo.org.ua/>
11. 7. Зарубежная литература. Анализ произведений зарубежных авторов. <http://www.lincey.net/lit/foreign>
12. 8. Интернет-библиотека Алексея Комарова <http://ilibrary.ru/>
13. 9. Либрусек <http://lib.rus.ec/>
14. 10. Русская литература <http://www.fplib.ru/id/russian/>

15. 11. Русский филологический портал <http://www.philology.ru/literature.htm>
16. 12. Фундаментальная электронная библиотека (ФЭБ) <http://feb-web.ru/>
17. 13. Электронная гуманитарная библиотека <http://www.gumfak.ru/zarub.shtml>
18. 14. AeLib: Бібліотека світової літератури. <http://ae-lib.org.ua/>
19. 15. Durov.com <http://www.durov.com/library.htm>
20. 16. Infolio: электронная библиотека <http://www.infoliolib.info/>
21. 17. Литература Западной Европы 19 века <http://19v-euro-lit.niv.ru/>

